

POZNATKY z udržování vysoké bojové pohotovosti vojsk

Kolektiv SNS GŠ—OS

Hlavní úkol RMNO na nový výcvikový rok stanoví dále zvyšovat úroveň nepřetržité bojové pohotovosti a připravenosti naší armády k okamžitému zahájení aktivní bojové činnosti.

Jedním ze základních předpokladů ke splnění tohoto úkolu je rychlé a organizované vyvedení vojsk z mírových posádek do prostorů rozptýlení po vyhlášení bojového poplachu. Tato činnost vojsk byla v dřívější době začleňována pod pojem bojové pohotovosti bez přihlídnutí k ostatním činitelům, ovlivňujícím bojovou pohotovost vcelku. V současné době je obsah bojové pohotovosti v celém komplexu všeobecně známý a začíná se v praxi plně chápat a uplatňovat. Dosud se však setkáváme při hodnocení celkové připravenosti vojsk s tím, že mnozí funkcionáři se zaměřují více na oblast bojové přípravy, která je více „pálí“ a která je i při hodnocení celkové přípravy vojsk mnohdy rozhodující. Tím nechceme nijak podceňovat význam jednotlivých druhů příprav vojsk, ale je skutečností, že nám například nepomohou výtečné výsledky ve střelecké přípravě, nevyvedeme-li včas vojska z mírových posádek zpod jaderných úderů nepřítel. To znamená, že nám ani jedna oblast bojové přípravy vojsk (byť sebevážnější) nemůže zabezpečit sama bojovou pohotovost naší armády a že je skutečně nutné chápat ji v celém komplexu.

Při zahájení nového výcvikového roku zaměříme se proto na některé otázky vyvádění vojsk po bojovém poplachu.

Charakter počátečního období války vyžaduje včasná opatření, umožňující rychle vyvést vojska z mírových posádek. Tento úkol byl v současné době konkretizován tak, že vojska musí opustit posádku do 30 minut po vyhlášení bojového poplachu.

Dosud se však vyskytují značné nejasnosti ve správném chápání stanovené normy 30 minut k opuštění ubytovacího prostoru po vyhlášení bojového poplachu. Tato norma se zpravidla zdůvodňuje tím, že naše radiolokační prostředky jsou schopny zachytit nepřátelská letadla letící k našemu státnímu území na takovou vzdálenost, která odpovídá době letu přibližně 30 minut (viz VM číslo 3/63). Tento názor je nesprávný, poněvadž při kalkulaci normy 30 minut musíme vycházet z toho, že mezikontinentální balistická střela vypuštěná na nepřátelských základnách doletí na naše hranice maximálně za 30 minut, přičemž start nepřátelských letadel zjistíme mnohem dříve. Stanovená doba opuštění posádky do 30 minut tedy zabezpečuje, aby vojska a bojová technika nebyly zasaženy nepřátelskými údery ještě v posádkách. K této době 30 minut je ovšem nutné připočítat dobu nutnou pro předání zpráv o zjištění odpálení střel, pro předání signálu bojového poplachu, takže je zřejmé, že současná časová norma 30 minut se musí v budoucnu dále zkrátit, aby vyváděná vojska nebyla zasažena v po-

sádkách nepřátelskými údery balistických střel a aby měla dostatek času během této kritické doby vyjet z posádek. Proto je nutné zaměřit se na další zkrácení pronikání všech signálů.

Značné nejasnosti se dosud projevují v různém chápání pojmu „opuštění posádky“. U některých útvarů chápou tento úkol jako vyjetí z kasáren do 30 minut, jiné útvary a štáby v něm vidí povinnost opustit posádku, tj. vyjet do 30 minut na okraj osady nebo města, kde je útvar dislokován. Domníváme se, že je nutné jednoznačně vidět obsah tohoto pojmu ve skutečném opuštění posádky (a nikoliv kasáren) nejkratší výjezdovou komunikací, aby byl splněn požadavek co nejrychlejšího výjezdu.

Rozhodujícím činitelem v této oblasti je **další zkracování všech časových norem uvádění vojsk do bojové pohotovosti.**

Tato otázka není nová, ale zcela zákonitá vzhledem k potřebám okamžité pohotovosti naší armády.

Dosavadní praxe jasně ukazuje, že postupného zkracování časových norem jsme dosáhli především těmito způsoby a cestami:

- dokonalou přípravou dozorčích orgánů do služby na všech stupních,
- maximálním zkrácením časových norem k uvedení techniky do bojové pohotovosti,
- zkrácením časových norem k vyvedení techniky za každých povětrnostních podmínek a vyvezením materiálu všeho druhu v nejkratší době,
- promyšleným zpracováním plánů bojového poplachu,
- důsledností při bojovém rozdělení,
- pravidelnými a náročnými nácviky a prověrkami bojové pohotovosti,
- zrušením dřívější praxe ve svozu vojáků z povolání do kasáren,
- různými organizačními opatřeními (zdánlivě méně důležitými, jak například — úprava několika výjezdů z kasáren, úprava uložení techniky, naložení materiálu a munice na vozidla, umístění letounů v rozptylových stojánkách atd.).

Ke zkrácení časových norem pronikání signálů bojové pohotovosti byla přijata řada opatření. Ve většině případů jsou vybudována vcelku odpovídající technická zařízení, zabezpečující jejich včasné vyhlášení. Částečně se zvalitnil i výběr a příprava dozorčích orgánů.

U některých útvarů je však dosud nevyhovující stav u rot, kde se zbytečně ztrácejí cenné minuty buzením mužstva dozorčími orgány, přestože je možno signálním akustickým zařízením v budovách vyhlásit poplach v rámci celého útvaru.

Vyrozumění odvelených jednotek je dosud poréčáváno na útvarech i v tom případě, že svazek nebo svaz má lepší možnosti k jejich vyrozumění. Chybí centrálně organizované vyrozumění odvelených jednotek, jak tomu nejlépe vyhovují spojovací možnosti.

Při odvelení osob a techniky na hospodářské výpomoci se dosud nevžila zásada, aby velitelé odvelených skupin denně hlásili stav své jednotky i možnosti rychlého vyrozumění.

V zabezpečení včasného výjezdu techniky byla opatření realizována jen zčásti. Příčinou tohoto nedostatku je, že řada funkcionářů nepochopila tuto otázku do

hloubky a teprve v průběhu zimního období loňského roku si kruté zimní podmínky vynutily dodatečné instruktáže a ujasňování celé otázky.

V rychlém opuštění posádky a vyvezení bojové techniky byla uskutečněna řada opatření technickými orgány, avšak dosud velmi málo pozornosti bylo věnováno přípravě dozorčích parků. Do této služby nejsou dosud velení schopní funkcionáři, které v přípravě do služby nekontroluje náčelník štábu, takže při prověrkách dochází k tomu, že výjezd bojové techniky je opožděn zpravidla špatnou činností dozorčích parků, pramenící z jejich malé připravenosti a schopnosti řídit činnost jednotek v parku.

K tomu, aby byl splněn úkol **vyvést maximum bojové techniky** a materiálu všeho druhu v nejkratší době u útvarů, které mají snížené počty, je nutné:

- aby bojovou techniku a auta s materiálem vyváželi i vojáci, kteří nejsou zařazeni jako řidiči, ale mají řidičský průkaz (vojáci z povolání i vojáci základní služby),

- organizovat lkrát měsíčně výcvik a doškolení držitelů řidičských průkazů k zabezpečení výše uvedeného opatření,

- umožnit vojákům základní služby získat druhou odbornost, to je charakter řidiče podle potřeby útvaru k zabezpečení vyvedení maxima aut z kasáren do shromaždiště,

- zlepšit organizaci pořádkové služby v parcích, poněvadž její současný stav neumožňuje rychlý vývoz techniky z parků, ale naopak vytváří vhodné podmínky pro vznik mimořádných událostí.

K zabezpečení urychleného výjezdu z posádek jsou ještě časové rezervy v přechodu přesunu jednotek do parků (5—10 minut) a v nesprávné regulaci výjezdů z parků, zvláště v místech, kde je pohromadě několik útvarů.

Důkladná opatření vyžaduje dále příprava techniky zvláště v zimním období. Dosavadní zkušenosti ukazují, že např. příprava samostatných lamp na každé vozidlo ušetřila 6—8 minut, dále vytváření skupin pro startování techniky, rozvoz baterií a nahřívání motorů značně urychlilo přípravu techniky v zimě. V budoucnu bude tato situace ještě podstatně zlepšena zavedením startpilotů pro rychlé startování vozidel v zimním období.

K zabezpečení **včasného vyvezení zásob všeho druhu** bylo povoleno naložit zásoby na vozidla. Jejich uložení je diferencované, tj. nejen přímo na vozidlech, ale i ve skladech s využitím jejich úpravy a mechanizace nakládání, zabezpečující včasné vyvezení zásob.

Bylo by velkou chybou upustit od další mechanizace nakládání pro zabezpečení včasného vyvezení materiálu. Potřebu mechanizačních prostředků ukazuje zasazení značného množství automobilů na hospodářské výpomoci v průběhu minulého roku, kdy materiál musel být složen a jeho případné naložení bez potřebné mechanizace bylo by velmi zdoluhavé.

Nemenší význam pro další zkrácení časových norem uvádění vojsk do bojové pohotovosti má **důsledné bojové rozdělení, náročné nácviky a prověrky bojové pohotovosti.**

Dosud se stává, že jednotky i výjezdové cesty z kasáren se upřesňují až po vyhlášení bojového poplachu.

Správné a důsledné bojové rozdělení řeší nejen otázku každodenního zabezpe-

čení bojové pohotovosti, ale je důležitým opatřením pro zvýšení organizovanosti života u útvarů a štábů.

V tomto výcvikovém roce budou prověrky bojové pohotovosti vojsk v rozsahu a podle zásad, uvedených v hlavních plánovacích dokumentech MNO.

Vzhledem k tomu, že rozsah prověrek byl poněkud omezen, bude nutné, aby jejich organizaci byla věnována ještě větší péče, aby ukázaly skutečný stav útvarů. Dále bude nutné věnovat zvýšenou pozornost i metodickým a komplexním nácvikům.

V posledních letech se vyskytovaly při plánování prověrek bojové pohotovosti různé názory na spojování prověrek s plánovanými taktickými cvičeními. Dosa-
vadní praxe ukazuje, že předběžná organizační opatření, která je nutno k zabezpečení cvičení provést předem, narušují prověrku bojové pohotovosti.

Poznatky z prověrek bojové pohotovosti z minulého roku ukazují, že je nutné volit jejich dobu, popřípadě je spojovat s plánovanými taktickými cvičeními s vojsky nebo s komplexními prověrkami, velmi uvážlivě. Nejsou-li prověrkou prověřované štáby a útvary překvapeny, prověrka nesplní svůj cíl a je neúnosné vynakládat na ni značné finanční i materiální výdaje. Jinak dochází ke zkreslování skutečného stavu vojsk, což nelze v žádném případě připustit. Nemůžeme například dovolit, aby vojska před plánovanými cvičeními „v očekávání“ prověrky měla naložen veškerý materiál na vozidlech a aby spala na ložnicích ve stejnokrojích i celý týden před zahájením cvičení nebo plánovanou kontrolou. Rovněž prověrka v rámci komplexní kontroly — nebo i těsně po ní je nevhodná (zvláště při stále stejných formách prověrek).

Při prověrkách a nácvicích bojové pohotovosti věnuje se dosud malá pozornost činnosti školních tankových praporů a jejich prověrky nejsou vždy spojovány s tankovými pluky, s nimiž mají plnit společné úkoly při vyhlášení bojového poplachu.

Při prověrkách bojové pohotovosti bude vhodné vyvádět vojska více do neplánovaných prostorů, daleko větší pozornost věnovat bojovému zabezpečení, zejména strážní službě a OPZHN (důstojníci například při prověrkách masky téměř vůbec u sebe nenosí).

Při zaujetí shromaždišť a prostoru rozptýlení věnujeme malou pozornost bojovému zabezpečení a v posledních letech podceňujeme různé detaily, které jsou pro činnost a život každého vojáka rozhodující. Jde především o zásadní nedostatky v osobní výbavě každého vojáka, jako jsou ostré filtry, ostré střelivo, kapesní obvaz, voda apod. Tyto otázky byly v dřívějších letech předmětem velké pozornosti při prověrkách, v posledním období je většina velitelů podceňuje. Zapomínáme, že voják bez nábojů, bez masky, pitné vody, obvazu a dalších „drobností“ není bojeschopný.

K organizovanému vyvedení vojsk a techniky z posádek do prostoru rozptýlení je nutné uskutečňovat pravidelné metodické nácviky k získání pevných návyků, nutných pro automatické plnění všech povinností v době, kdy u jednotek nejsou příslušní velitelé. V plánovacích dokumentech MNO pro výcvikový r. 1964 byl vyhrazen jeden den v měsíci, který nutno v rámci útvaru využít k metodickým nácvikům bojové pohotovosti.

Při zahájení výcvikového roku se obvykle věnuje velká pozornost důkladnému poučení všech příslušníků štábů a útvarů o činnosti při bojovém poplachu, avšak v průběhu roku se neprověřuje podrobná znalost této činnosti, plánova-

ných prostorů rozptýlení a jejich současný stav. Štáby nemají přehled o sjízdnosti komunikací do těchto prostorů, o stavu spojení, vyhrazených telefonních linkách apod.

Jak potvrdily ukázky bojového poplachu z posledního období, bude žádoucí, aby ukázky uvádění do bojové pohotovosti bojových útvarů a útvarů druhů vojsk se staly pravidlem a byly uskutečněny v podzimním období u každého svazku. Tyto ukázky zevšeobecňují zkušenosti, získané za výcvikový rok, vedou velitele a štáby k tomu, aby se pravidelně zabývali otázkami bojové pohotovosti a hledali stále dokonalejší způsoby jejího zabezpečení.

K přípravě útvarů plnit bojové úkoly po vyvedení z mírových posádek se určují shromaždiště.

Při jejich volbě se ne vždy správně uvažuje o významu z hlediska ochrany vyváděných vojsk, poněvadž v některých případech se určují tato shromaždiště dokonce tak, že čela jednotek jsou vzdálena 2 km od posádky a zád proudů se jí téměř dotýká.

Při plánování činnosti ve shromaždišti se málo procvičují opatření, kterými je jednotka a útvar uváděna do plné bojové pohotovosti, aby byla schopna plnit bojový úkol. Jde zvláště o výdej a naložení střeliva do výcvikových tanků, vyčištění zbraní, jejich rektifikací, kontrolní prohlídky vozidel, výdej ostrých filtrů apod.

Někdy jsou prostory shromaždišť určeny tak, že tyto úkoly nelze prakticky vůbec plnit, poněvadž vojska jsou vyvedena na polní cesty, které znemožňují jakékoli objížďky vozidel, zařazování vozidel do proudů, doplňování materiálu apod.

Jednou z podmínek úspěšného řízení bojové činnosti vojsk je znalost počtů vyvedených osob, zbraní a bojové techniky. Dosavadní názory, že tyto počty musí mít velitelé již ve shromaždišti jsou vzhledem ke krátkým časovým lhůtám nereálné. V tomto prostoru využívají velitelé počtů získaných při bojovém rozdělení z předcházejícího dne. Teprve v prostoru rozptýlení je nutné znát skutečné počty vyvedení osob, zbraní a vozidel.

Zabezpečení pevného velení vojskům z prostoru shromaždišť řeší některé štáby tak, že po vyhlášení bojového poplachu vyjíždějí operační skupiny vybavené pojitky, které dosahují pohotovosti ve shromaždištích ve stanovené době a zabezpečují velení do doby dosažení pohotovosti VS v prostorech rozptýlení. Přitom velení je zabezpečeno linkovými pojitky a rádiem a k předávání krátkých rozkazů jsou u štábů zpracovány stručné signální tabulky, zvláště připravené pro toto období činnosti štábu a vojsk. Návky těchto operačních skupin jsou systematické a zpravidla se spojují s prověrkami signálu JISKRA. Aby bylo zabezpečeno pružné řízení vojsk v tomto období, je nutné zpracovat ve štábech samostatnou metodiku práce štábů po vyhlášení bojového poplachu do dosažení doby pohotovosti ve shromaždišti i v prostorech rozptýlení.

V zabezpečení telefonického spojení do shromaždišť a prostorů rozptýlení, vyskytují se nedostatky u útvarů, které využívají spojení přes poštu, kde není v noci služba. Některé z těchto útvarů nechaly si od pošty zařídit na budovách pošt přepojovací skřínky, od nichž mají klíče náčelníci spojení útvarů. Při bojovém poplachu pak osobně propojí spojení ve skříně. Tento způsob zabezpečuje spolehlivé spojení s mírovou posádkou v každé době.